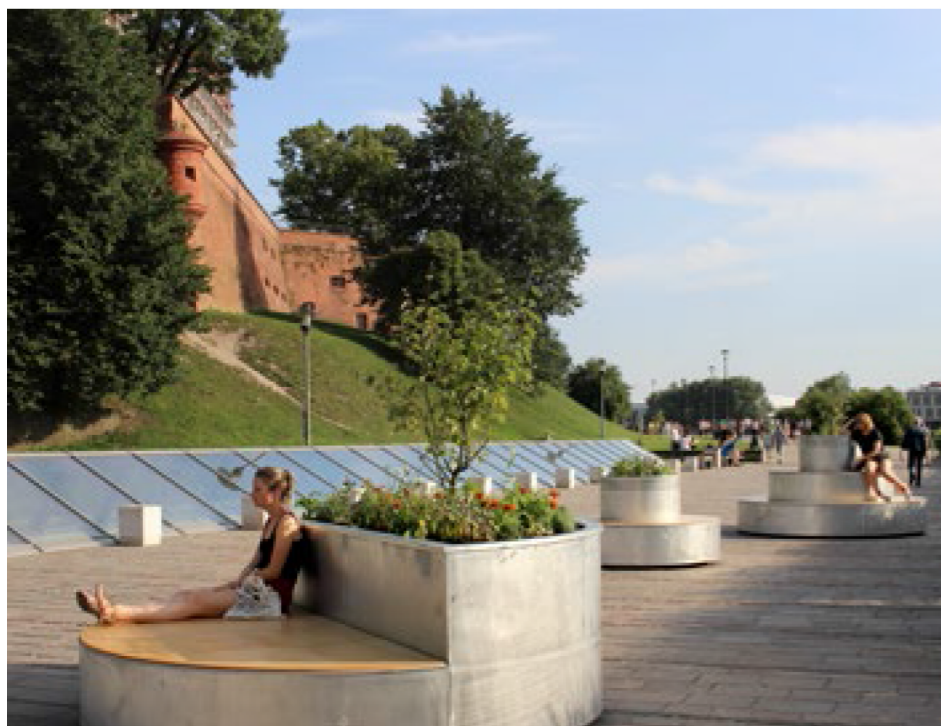

Mała architektura dla Powiśla

Tymczasowe zagospodarowanie placu Powiśle 11 u podnóża Wawelu reaktywuje przestrzeń publiczną przed Centrum Obsługi Ruchu Turystycznego, z której ze względu na brak wyrazistego charakteru, zieleni oraz cienia mało kto dotychczas korzystał.

Górny trakt zagospodarowano meblami w formie wielopoziomych kopców, wykonanych mieniając się w słońcu blachą, a także sklejką, która markuje strefy do siedzenia

Nowoczesnej architekturze Centrum Obsługi Ruchu Turystycznego (CORT) zabrakło czynnika humanizującego przestrzeń – zieleni. Jest ona elementem, który konsekwentnie uzupełnia i nadaje sens funkcjonowaniu mebli miejskich.

Dedykowana Powiślu mała architektura została zaprojektowana przez krakowską pracownię architektoniczną BudCud, a jej autorami są: Mateusz Adamczyk, Agata Woźniczka, Agnieszka Jurczak, Roksana Patrzałek, Aleksandra Zielonka oraz Tomasz Kurtek. Architektura projektu operuje prostymi formami,

które nie zakłócają sylwetki zamkowego założenia, ale wprowadzają brakujące elementy do przestrzeni miasta. Ze względu na bardzo silny kontekst miejsca zastosowano formy wywodzące się z najprostszyc modyfikacji okręgu oraz elipsy. Abstrakcyjne meble, tworzone przez wyginanie, cięcie oraz nakładanie okrężnych tafli, można aranżować wedle potrzeb, np. budując małe wnętrza urbanistyczne, kieszonkowe place, strefy piknikowe czy przestrzenie do indywidualnego wypoczynku. Wykonane z blachy ocynkowanej meble odbijają światło i wybijają się z matowego

tła. Siedziska wykończono lakierowaną sklejką, co ułatwia korzystanie z mebli, ale też wskazuje na obszary, które zaprojektowano do wypoczyniania.

Przestrzeń zabaw i odpoczynku

Na górnym poziomie, nazwanym „Górnym Parkiem Kopców”, postanowiono stworzyć podłużny park i aleję z meblami-kopczykami, na których można przysiąść i odpocząć. Istniejący trakt dotychczas służył jedynie jako miejsce tranzytowe, jednak po zdefiniowaniu na nowo tej przestrzeni stał się także miejscem relaksu i zachęcenia przechodniów do zejścia na dolny poziom placu. Wielopoziomowe siedziska urozmaicają perspektywy i nareszcie zapewniają odpoczynek na trasie zwiedzania i spacerów. Z pięknym widokiem na bulwary wiślane i dolny plac.

Plac dolny zaaranżowano różnorodnymi meblami, które podkreślają obecny tam pomnik „Ślad”, ale też wspomagają działanie usług, kreując strefę piknikową oraz plac zabaw dla dzieci. Aby wykorzystać stopnie terenowe, zaprojektowano moduły, które, posługując się różnicą poziomów, tworzą rozmaite miejsca do siedzenia, polegiwania i opalania się. Meble te występują w dwóch rozmiarach, dzięki czemu można odpoczywać w większej grupie lub samemu odetchnąć od zgiełku. Na najniższym poziomie placu Powiśle 11 dominują dwa większe obiekty – zacieniające parawany – zastępujące tradycyjne parasole, wokół których aranżuje się miejsce spotkań turystów oraz mieszkańców Krakowa.

Strefa zabaw została usytuowana pod istniejącym murem tak, by osłonić ją od nadmiernej ekspozycji na słońce oraz ułatwić rodzicom nadzór. Tu także uproszczone formy służą jako zabawki, namioty czy kopczyki.

Włoskie nasadzenia

Pamiętając o zieleni humanizującej przestrzeń publiczną, w meble wkomponowano donice z wyselekcjonowanymi ziołami i warzywami – to subtelny, roślinny hołd dla królowej Bony, która sprowadziła do Polski bukiet włoszczyzny i zmieniła charakter polskiej kuchni. Projekt nasadzeń w donicach znajdujących się w miejskich meblach na Powiślu 11 zakładał stworzenie kom-

pozycji składającej się z krzewów, bylin i roślin zielnych wykorzystywanych w kuchni i ziołolecznictwie.

Bazą każdej kompozycji jest dominanta w postaci krzewu lub małego drzewa, tj. świdośliwy lamarckiej (*Amelanchier lamarckii*) w formie wielopniowego drzewa, aronii czarnoowocowej ‘Hugin’ (*Aronia melanocarpa*), bukszpanu wiecznie zielonego (*Buxus sempervirens*) w formie kuli, stanowiącego całoroczną ozdobę i nawiązanie do bukszpanowych obwódek w ogrodach warzywnych, a także rokitnika zwyczajnego ‘Hikul’ (*Hippophae rhamnoides*).

Niższe piętro zajmują lecznicze byliny, np. krwawnik pospolity (*Achillea millefolium*) w odm. ‘Terracotta’ i ‘Paprica’, kocanka piaskowa (*Helichrysum arenarium*) i babka zwyczajna w ozdobnej odmianie ‘Purpurea’ (*Plantago major*). Przedstawicielem krzewinek jest lawenda wąskolistna (*Lavandula angustifolia*), ponadto znajdziemy tutaj inne popularne rośliny lecznicze, takie jak macierzanka tymianek (*Thymus vulgaris*), melisa lekarska (*Melissa officinalis*), mięta pieprzowa (*Mentha piperita*), rozmaryn lekarski (*Rosmarinus officinalis*) i szalwia lekarska w odmianie o bordowych liściach ‘Purpurascens’ (*Salvia officinalis*).

Ciemny kolor liści kontrastujący z soczystą zielenią roślin wprowadzają delikatne liście fenkuła włoskiego ‘Purpureum’ (*Foeniculum vulgare*), któ-

Pierwszy etap aranżacji dolnych tarasów CORT z zestawem różnorodnych siedzisk wokół istniejącego pomnika „Ślad” – ich forma wpisuje się w otoczenie, wykorzystując stopnie jako bazę siedzisk

ry tworzy dobraną parę w połączeniu ze srebrnymi liśćmi majestatycznego karczocha (*Cynara scolymus*).

Wśród gatunków znajdujących się w donicach szczególnie uwagę przyciągają jednoroczne rośliny warzywne, charakteryzujące się nieprzeciętną urodą i mocnymi formami. Spośród przedstawicieli tej grupy możemy napotkać na buraka liściowego ‘Rhubarb Chard’ (*Beta vulgaris*), jarmuż ‘Nero di Toscana’ i ‘Scarlet’ (*Brassica oleracea*), kalfior ‘Romanesco’ (*Brassica oleracea* L. var. *botrytis*) czy kalarepę (*Brassica oleracea* var. *gongylodes*).

Dopełnieniem warzywnego ogrodu są rośliny o ozdobnych kwiatach znane z wiejskich ogrodów, niezastąpione rów-

nież w walce ze szkodnikami, np. dobrze znana aksamitka (*Tagetes*). O kolory kompozycję wzbogacają również chaber bławatek ‘Jubilee Gem’ (*Centaurea cyanus*), nagietek lekarski (*Calendula officinalis*), nasturcja większa (*Tropaeolum majus*) o jadalnych kwiatach, onętek (krakowiak) ‘White Sensation’ (*Cosmos*) i wyzlin większy (*Antirrhinum majus*).

Delikatności kompozycji dodają liście aromatycznej turówki wonnej (*Hierochloë odorata*), szczypiorku (*Allium schoenoprasum*) i czosnku główkowatego (*Allium sphaerocephalon*) o purpurowych kwiatach osadzonych na długich łodygach.

Koniec sezonu wegetacyjnego to czas na wymianę części nasadzeń i zastąpienie ich nowymi. Jesienią nasadzenia zmieniają swoją barwę na fioletową, różową i białą dzięki obecności ozdobnej kapusty (*Brassica oleracea*).

Projekt zakłada nasadzenie takich roślin, aby zdobiły przestrzeń publiczną od początku maja do końca listopada, podobnie jak rośliny w rzeczywistym ogrodzie warzywnym.

Zazielenione Powiśle 11 nareszcie stało się współczesną przestrzenią publiczną, w której przebywanie jest przyjemne, ale też pożyteczne – edukacyjne plakietki pozwalają poznać zarówno bukiet nasadzonych roślin, jak i ich właściwości lecznicze oraz zastosowanie w kuchni.

AGATA WOŹNICZKA

ARCHITEKT

TOMASZ KURTEK

ARCHITEKT KRAJOBRAZU

Meble z donicami można swobodnie aranżować na placu Powiśla 11, dostosowując ich układ do planowanych wydarzeń czy ekspozycji na słońce